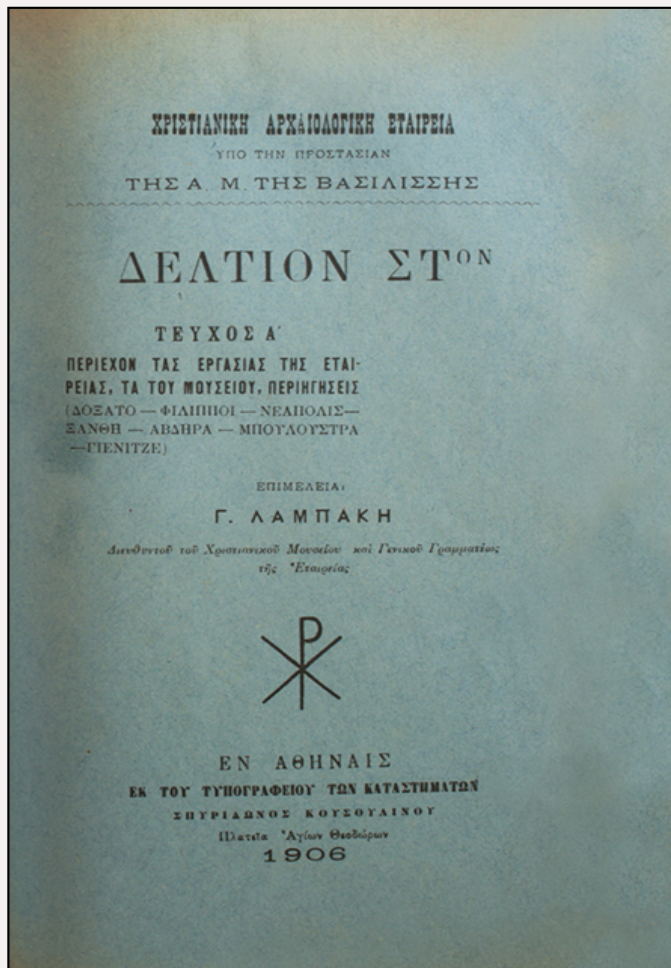

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τομ. 6, 1906

Μουσείον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας. Ἐκθεσις περί των του Μουσείου και Περιηγήσεις του ἔτους 1904

ΛΑΜΠΑΚΗΣ Γεώργιος

<https://doi.org/10.12681/dchae.1609>

Copyright © 1906

To cite this article:

ΛΑΜΠΑΚΗΣ, Γ. (2013). Μουσείον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας. Ἐκθεσις περί των του Μουσείου και Περιηγήσεις του ἔτους 1904. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 6(1), 8-14. doi:<https://doi.org/10.12681/dchae.1609>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Μουσείον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής
Εταιρείας. Έκθεσις περί των του Μουσείου και
Περιηγήσεις του έτους 1904

Δελτίον ΧΑΕ 6 (1906), Τεύχος α', Περίοδος Α' • Σελ. 8-14

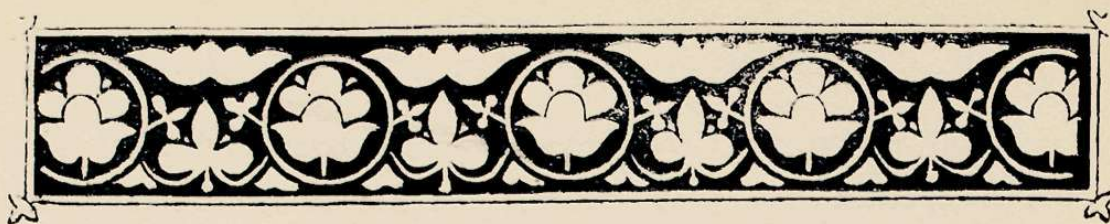
ΑΘΗΝΑ 1906

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

ePublishing

www.deltionchae.org

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗ

Διευθυντοῦ τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1904

Α'. Κατάστασις τοῦ Μουσείου.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1904 εἰσῆλθον ἐν τῷ Μουσείῳ ἡμῶν 1006 ἀντικείμενα καταγραφέντα ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 4188—5194.

ἤτοι εἰσῆλθον

Προῆλθον δὲ

Βιβλία καὶ ἕτερα ἔντυπα	52	Ἐξ ἀγορᾶς	10
Χειρόγραφα	17	Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Κύπρου	1
Εἰκόνες	44	Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν	1
Ἄγ. Ποτήρια	17	Μητροπ. Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος	9
Ἄγ. λαβίδες	25	Ἐκ Σίργου	106
Ἄγ. Λόγγαι	7	Ἐκ Μήλου	32
Ἄγ. δισκάρια	20		

ἤτοι εἰσῆλθον		Προῆλθον δὲ	
Ἅγιοι ἀστερίσκοι	12	Ἐκ Κιμώλου	89
Ἰερὰ ζέα	15	Ἐκ Σερίφου	67
Ἰερατικὰ ζῶνα	13	Ἐξ Ἀμοργοῦ	103
Κλειδώματα ἱερῶν ζωνῶν	15	Ἐκ Μυκόνου	15
Ἐπιτραχήλια	31	Ἐκ Τήνου	41
Ἐπιγονάτια	7	Ἐξ Ἀνδρου	105
Ἀρχιερατικοὶ τάκκοι	3	Ἐξ Ἀνάφης	5
Ἐμορφία	8	Ἐκ δωρεῶν διαφόρων	428
Ζεύγη ἐπιμανιχίων	31	Φροντίδι τῆς Διευθύνσεως	21
Ποιμαντικὰ ράβδοι	3		
Ἰερὰ ἀντικείμενα	22		
Ἰερὰ κολυμβήθραι	3		
Σταυροὶ	21		
Στιγάρια	20		
Ὁράρια	7		
Φελόνια	3		
Κουβούκλια ἐπιταφίων	2		
Φωτογραφικὰ ἀπότυπα	215		
Διάφορα	493		
Τὸ ὅλον	1006	Τὸ ὅλον	1006

Ἐπεσκέφθησαν δὲ τὸ Μουσεῖον ἡμῶν κατὰ τὸ ἐν αὐτῷ βιβλίον τῶν ἐπισκεπτῶν ἐν ἔτη 5985.

Ἦτοι κατὰ

Ἰανουάριον	350	Ἰούλιον	537
Φεβρουάριον	495	Αὐγούστον	458
Μάρτιον	700	Σεπτέμβριον	580
Ἀπρίλιον	835	Ὀκτώβριον	322
Μάϊον	580	Νοέμβριον	250
Ἰούνιον	660	Δεκέμβριον	223

Τὸ ὅλον 5985 (¹)

(¹) Ὡς συνήθως οὐδὲ τοῦ 1/3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκεπτομένων ἐγγραφομένου, οὔτοι ἀνέρχονται περίπου εἰς 17,955.

Β. Περιηγήσεις ἡμῶν κατὰ τὸ ἔτος 1904.

Σημ. Ἐνταῦθα δημοσιεύομεν συντομιωτάτην περίληψιν τῶν περιοδειῶν ἡμῶν, ἢ μᾶλλον σημειοῦμεν τὴν γραμμὴν τῶν ταξιδίων ἡμῶν, ἐπιφυλασσόμενοι εἰς τὰ μετέπειτα Δελτία γὰρ δημοσιεύσωμεν ἐν ἐκτάσει τὰς ἐν ἐκάστῳ μέρει σπουδὰς καὶ παρατηρήσεις ἡμῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπεσκέφθημεν τὰ ὑπὸ τὸν **Ἐλαιῶνα τῶν Ἀθηνῶν** ἐρημωκκλήσια τῆς Μουσταπίδαινας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Χωστοῦ (4 Μαρτίου).

Εἶτα ἐπεσκέφθημεν τὴν **Χαλκίδα** (17 Ἀπρ.), ἐνθα ἐκ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ ἐξεχώσαμεν τὸν ὑπὸ γῆν κοσμήτην τῆς ἀρχαίας Βασιλικῆς, ὃν πολλαχῶς καὶ ἐφωτογραφήσαμεν.

Εἶτα ἐπεσκέφθημεν τὴν **Λαμίαν** (19—24 Ἀπρ.), ἐνθα κατεμετρήσαμεν καὶ ἐφωτογραφήσαμεν τὰ καὶ πρὸς ΒΑ μέρος ἔξωθεν τοῦ θρουρίου ἀρχαῖα εἰρήνια τῆς παλαιᾶς Ἐπισκοπῆς Ζητουνίου.

Ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἀνεύρομεν πολύτιμον συμβολικὴν παράστασιν (κάνθαρος—βότρυς—ταῶς), συμβολίζουσαν τὴν διὰ τῆς ἱερᾶς Μεταλήψεως ἀθανασίαν τῶν ψυχῶν (¹). Ἐπίσης ἀνεύρομεν ἐγκρίτου τέχνης ἀνάγλυφον ἀγγελῶν ἀγιασμοῦ. (Εἰκ. 1).

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀρχοντικῆς ὑπὸ τὴν Ἁγίαν Τρύπεζαν ἀνεύρομεν τοὺς ἀρχαίους ραβδωτοὺς κιονίσκους ἀρχαίων ἁγίων τραπεζῶν κλ.

Εἶτα ἐπὶ τρίμηνον ἐξητάσαμεν τὰς **Κυκλάδας νήσους**. Ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς δὲ εὐρεθέντων μνημείων οὐδεμία ἀμφιβολία κατελείφθη, ὅτι αἱ Κυκλάδες ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμὸν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας.

Παραλείψαντες τὰς νήσους Πάρον καὶ Σίκκινον, ἃς ἐν προτέροις χρόνοις ἐξητάσαμεν, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπεσκέφθημεν τὴν **Σιφῶνον** (24 Ἰουλ.—10 Αὐγούστ.), τὴν λαμπρὰν ταύτην πινακοθήκην τῆς χριστιανικῆς τέχνης, ἐν ἣ ὡς τηλανγεῖς φάροι ἢ

(¹) Τῇ 23 Ἀπριλίου ἐν τῇ Δημοτικῇ Σχολῇ ἐποιησάμεθα ἐρμηνεῖαν τῆς συμβολικῆς παραστάσεως ταύτης.

Εἰκὼν 1.

Συμβολικὴ παράστασις τῆς διὰ τῆς ἱεραῆς Μεταλήψεως
ἀθανασίας τῶν ψυχῶν.

Σχολὴ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου ἐρώτιζον τὴν
πατρίδα κατὰ τοὺς πικροὺς καὶ σκοτεινοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

Ἐπεσκέφθημεν τὴν **Μῆλον** (10—23 Αὐγούστ.), ἐνθα πολλα-
χῶς ἐξητάσαμεν, ἐσπουδάσαμεν καὶ κατεμετρήσαμεν τὰς ἀρχαίας
χριστιανικὰς κατακόμβας, ἅς, ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς ἐπιγραφῶν,
ἡμεῖς ὠνομάσαμεν, τὴν μὲν μείζονα, «τῶν πρεσβυτέρων»· τὴν δὲ
μικροτέραν, «Μήλωνος τοῦ πρεσβυτέρου».

Εἰς δὲ τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου ἀνεύρομεν ἀρχαιότατον καὶ
περίσεμον χριστιανικὸν βαπτιστήριον, ὃ πολλαχῶς κατεμετρήσα-
μεν καὶ ἐφωτογραφήσαμεν.

Ἐπεσκέφθημεν τὴν **Κίωλον** (24—25 Αὐγούστ.), πλήρη
μεσαιωνικῶν ἀναμνήσεων.

Ἐπεσκέφθημεν εἶτα τὴν πειρώδη **Σέριφον** (31 Αὐγ.—7 Σεπτεμβρίου), ἀποθανυμάσαντες, οὐ μόνον τὰ ἐν τῇ Μονῇ τῶν Ταξιαρχῶν περισωθέντα ἔργα τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κατοίκων λείψανα ἡθῶν καὶ συνηθειῶν τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, οἷα ἡ ἑορτὴ τῆς νέας Ἰνδικτιῶνος, ἢ ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ μικρὰ ἀνύψωσις πλακός, ἐφ' ἧς ἀναβαίνουν οἱ ἱερεῖς κατὰ τὰς εἰσόδους, τὴν χρῆσιν τῶν ἀμβώνων ἀναμνησκουσα, τὸ χθαμαλὸν τῶν Ἁγίων Τραπεζῶν κλ.

Εἶτα ἐπεσκέφθημεν τὴν **Σῦρον** (7—10 Σεπτεμβρ.), τὴν ὠραίαν νῆσον **Ἀμοργὸν** (10—18 Ὀκτωβρ.), τὴν πολλὰ ἐν τε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῷ Μουσεῖῳ εἰσενεγκοῦσαν, καὶ ἐφ' ἧς ἡ διάσημος τῆς Χοζοβιωτίσσης Μονή.

Εἶτα εἰς **Σῦρον** (¹) (19—20 Αὐγούστον) ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς «Ἀλληλοβοηθείας» ὠμιλήσαμεν περὶ τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Σίφρου, Μήλου, Κιμώλου καὶ Σερίφου.

Εἶτα ἐπεσκέφθημεν τὴν μυροβόλον, ὁμαλὴν καὶ ἄγαν προσφιλῆ νῆσον **Μύκονον** (21—26 Σεπτεμβρ.), ἐν ἣ ἀπεθανυμάσαμεν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ταξιδέτησιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ Τουρλιανῆς ἱερῶν σκευῶν. Ἀδιστάκτως δὲ φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἱερὰ αὕτη Μονή, ἐν ἣ, ὡς ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, ἐκάρησαν ὁ σοφὸς Μαντινείας Θεόκλητος Βίμπος, ὁ Ῥωσσομαθῆς Χαλκίδος Εὐγένιος καὶ ὁ Ῥητορικώτατος Θηβῶν Ἱερώνυμος, ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι Μονῶν.

Ἐπεσκέφθημεν εἶτα τὴν **Δῆλον** (27 Σεπτεμβρ.) καὶ τὴν ἐγγυὲς Ρίνειαν, μεθ' ὃ ἀφίχθημεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἡμῶν πατρίδα, τὴν ἱερὰν καὶ προσφιλῆ ἡμῶν νῆσον **Τῆνον** (28 Σεπτεμβρ.—3 Ὀκτ.).

Εἶτα ἐπανήλθομεν καὶ αὖθις εἰς **Σῦρον** (3—6 Ὀκτωβρίου), ἐνθα δύο ἐτέρας ἐποιησάμεθα διαλέξεις περὶ τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἀμοργοῦ, Μυκόνου καὶ Τήνου, καὶ ἐφωτογραφήσαμεν τὰ ἐσωτερικὰ τῶν ναῶν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

(¹) Ἐνταῦθα λυπηρὸν ἔσχομεν καθῆκον ὅπως ἐκφωνήσωμεν τὸν ἐπιτάφιον εἰς τὸν ἐξαίφνης ἀποθανόντα τοῖς πᾶσι συμπαθέστατον καὶ καλλίφωνον διάκονον τοῦ περικαλλοῦς ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κωνστ. Ζολῶταν.

Μεγίστην δ' ἠσθάνθημεν χαρὰν ὅτι ἐκ τῶν συγγραφεῶν ἡμῶν παραλαβόντες τὰ χριστιανικὰ μονογράμματα, διεκόσμησαν τοὺς περικαλλεῖς τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἀποβιβασθέντες δ' εἶτα εἰς τὸ χωρίον **Μπατσὶ τῆς Ἄνδρου** (7 Ὀκτωβρ), αὐθωρεὶ ἐπεσκέφθημεν τὴν περὶ τὴν ὥραν ἀπέχουσαν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Μονὴν Ἁγίαν, μέγιστον θησαυρὸν χειρογράφων⁽¹⁾, ἀμφίων καὶ ἄλλων ἔργων τῆς χριστιανικῆς τέχνης κατέχουσαν· λίαν δὲ φιλοτίμως οἱ ἐκεῖσε πατέρες πολύτιμα κειμήλια ὑπὲρ τοῦ Μουσείου ἡμῶν ἐδωρήσαντο.

Ἐπανελθόντες ἐν Ἀθήναις, μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν ἐξητάσαμεν τὴν **Λεβαδεῖαν** (10—11 Ὀκτωβρίου)· εἶτα πάλιν τὴν **Λαυρίαν** (12—14 Ὀκτωβρίου)· διὰ δὲ Βόλον (15 Ὀκτωβρίου) ἐπεσκέφθημεν τὴν **Λαριῶσαν** (16—18 Ὀκτ.). Διὰ Βόλον (19—20 Ὀκτωβρίου) ἐπανήλθομεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Μετὰ μικρὰν δὲ πάλιν ἀνασύνταξιν τῆ 25 Ὀκτ. ἀνεχωρήσαμεν διὰ **Ναύπλιον**. εἶτα διὰ Κορίνθου (27 Ὀκτωβρίου) μετέβημεν εἰς **Δεσφένιον** (27 Ὀκτωβρίου). Διὰ Πατρῶν δὲ τῆ 29 Ὀκτωβρίου ἀφίχθημεν εἰς **Μεσολόγγιον**. Διὰ Πατρῶν ἐπεσκέφθημεν τὸν **Πύργον** (31 Ὀκτωβρίου), τὴν **Ἀμαλιάδα** (1 Νοεμβρίου) καὶ τὴν **Γαστούνην** (2 Νοεμβρίου), ἐν ἧ ἐξητάσαμεν τὸν ἀρχαῖον ναὸν τοῦ Καθολικοῦ, μεθ' ὃ τῆ 3 Ὀκτωβρίου ἐπανήλθομεν εἰς **Πάτρας**, τῆ δὲ 6 Νοεμβρίου εἰς **Κόρινθον** ἔνθα ἐν τῇ λαμπρῶς φωταγωγηθείσῃ αἰθούσῃ τοῦ Δημαρχείου περὶ ὥραν 6 μ. μ. ἐν ἀσφνκτικῇ συναθροίσει ὠμιλήσαμεν περὶ τῆς ἐν Κορίνθῳ διατριβῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἐξητάσαμεν εἶτα τὴν **Ἀρχαίαν Κόρινθον** (7 Νοεμβρίου), σπουδάσαντες τὰ ἀνακαλυφθέντα χριστιανικὰ συντρίμματα ἐκ τῶν διενεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν.

Εἶτα ἐπὶ τριήμερον (8—10 Νοεμβρίου) ἐξητάσαμεν τὸν ἱστορι-

(1) Τὰ χειρογράφα ταῦτα καταγράψας ἐξέδωκε ὁ καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Σπυρ. Λάμπρος ἐν ἰδίῳ καταλόγῳ τῷ 1898, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ ἔσταί μοι ὁ λόγος.

κώτατον διὰ τὸν χριστιανισμὸν λιμένα τῶν **Κεγχρεῶν**, ὅπου τὸ πρῶτον ὁ μέγας τῶν ἔθνῶν Ἀπόστολος Παῦλος ἀπεβιβάσθη καὶ ὁπόθεν ἐξέπλευσεν εἰς Συρίαν καὶ εἰς Ἔφεσον, καὶ ὅπου κατῴκει ἡ πρώτη τῆς Ἐκκλησίας τῶν Κεγχρεῶν διάκονος Φοίβη⁽¹⁾, ἣτις ὡς καλὴ τοῦ νέου θρησκευήματος περισσευρὰ μετέφερεν εἰς Ρώμην πρὸς τοὺς ἐκεῖ Ρωμαίους χριστιανοὺς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου.

Μετὰ τὰς σπουδὰς ἡμῶν ταύτας, Κυρίου εὐδοκοῦντος, ἐπανήλθομεν εἰς τὰ ἴδια.

Θωράκιον ᾿—ια΄ αἰῶνος, ὅπερ εὑρομεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Παναγίας παρὰ τὸ Τροφώνιον ἐν Λεβαδείᾳ, λόγου ἄξιον διὰ τὴν πλοκὴν τοῦ κοσμήματος. (μῆκ. 0,87 πλ. 0,65).

⁽¹⁾ Ρωμ. ις'. 1.